

การศึกษากระบวนการสอนวงเมโลเดียนระดับอนุบาล
กรณีศึกษา โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์ จังหวัดนครปฐม
The Study of Instructional Process of Melodion
Band for Kindergarten School: a Case Study of
Joseph Upatham School Nakhon Pathom Province

พิมพกานต์ วีระชุนย์¹

Pimpakan Veerachun

อนรรฆ จรรย์ยานนท์²

Anak Charanyananda

¹ นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาดนตรีศึกษา วิทยาลัยดุริยางคศิลป์
มหาวิทยาลัยมหิดล

Master of Arts in Music, College of Music,
Mahidol University

(E-mail: pimpimpiano@gmail.com)

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., สาขาดนตรีศึกษา
วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

Assistant Professor, College of Music,
Mahidol University

Received: 24/01/2019 Revised: 10/05/2019 Accepted: 10/05/2019

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการสอนวงเมโลเดียนระดับอนุบาลของโรงเรียน ยอแซฟอุปถัมภ์ จังหวัดนครปฐม ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพแบบกรณีศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมและการสัมภาษณ์แบบกึ่งทางการ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และนำเสนอผ่านการบรรยายและแผนภาพ

ผลการวิจัยพบว่าวัตถุประสงค์หลักของวง คือ เพื่อส่งเสริมและแสดงศักยภาพของเด็ก เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความสามารถและพัฒนาทักษะทางด้านดนตรี มีการคัดเลือกผู้เข้าร่วมวงอย่างเป็นขั้นเป็นตอน เกณฑ์การคัดเลือกมีความเหมาะสมและยุติธรรม ด้านวิธีการสอน มีการสอนการฟัง การร้อง การเล่นเกมเคลื่อนไหวและการแปรแถว แบ่งการสอนเป็นแบบกลุ่มย่อยและรวมวงเน้นให้นักเรียนได้ลงมือทำด้วยตนเองโดยมีครูเป็นต้นแบบและใช้วิธีการแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ควบคุมไปกับเทคนิคทางจิตวิทยาเชิงบวกและเชิงลบเพื่อเสริมแรงและสร้างแรงจูงใจ ครูได้นำเครื่องดนตรี โปรแกรมกีตาร์โปร เครื่องแต่งกายและฉากมาใช้เป็นสื่อการสอน วงนี้จะมีการประเมินผลนักเรียนตามสภาพจริงอยู่ตลอดเวลาทั้งแบบรายบุคคลและรวมวง ปัญหาที่พบ ได้แก่ ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเด็ก ครู ผู้ปกครอง สื่อและสถานที่ ข้อเสนอแนะ คือ อยากให้มีการจัดตั้งวงเป็นประจำทุกปี

คำสำคัญ: กระบวนการสอน, วงเมโลเดียน, ระดับอนุบาล

Abstract

This research aims to study the instructional process of melodion bands in kindergarten schools by conducting a case study on the melodion band of Joseph Upatham School in the Province of Nakhon Pathom. The research adopts the case study qualitative research methodology, gathers data by non-participant observation

and semi-formal interview, and analyzes as well as presents the obtained data through descriptions and charts.

The results show that the major objectives of the band are to promote and unlock students' potentials, offering them opportunities to enhance their competences and maximize musical skills. The band candidates have been selected through an organized process with appropriate and equitable criteria. The lessons include listening, singing, playing music, movement and displays. During the trainings, students are divided into small groups and ensembles. The learning activities emphasize learning by doing with the teacher acting as a role model, and adopt the peer-assisted learning method altogether with positive and negative psychological techniques to reinforce and motivate the students. The teachers use music instruments, the Guitar Pro program, performing dresses and backdrops as instructional media. All the students joining this band are evaluated at all times, both individually and as an ensemble. The study found some problems in connection with children, teachers, parents, instructional media and location. For further recommendation, the research results suggest that the band be formed every single year.

Keywords: Instructional process, Melodion Band, Kindergarten

บทนำ

ดนตรีมีความเกี่ยวข้องกับคนทุกคนตั้งแต่วันที่เริ่มต้นชีวิตจนถึงวันสุดท้ายที่มีลมหายใจ จุดเริ่มต้นของการศึกษาดนตรีควรเริ่มตั้งแต่ในวัยเด็กซึ่งเป็นวัยแรกเกิดเนื่องจากดนตรีมีพลังมหาศาลในการพัฒนาทักษะทุกด้านของเด็กและมีผลต่อพัฒนาการตั้งแต่อยู่นครรรค์มารดา ดนตรีสามารถช่วยพัฒนาทักษะทางอารมณ์และปีที่ 12 ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน 2563

สังคม ทักษะทางด้านร่างกายและการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อ ทักษะการคิด และกระบวนการรับรู้ รวมถึงทักษะในด้านภาษาและการอ่านเขียนได้ (มนสิการ เหล่าวานิช, 2561)

ตามทฤษฎีของโฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ ความสามารถทางดนตรีถือเป็นความฉลาดประเภทหนึ่งของมนุษย์ (Campbell, 2002) การพัฒนาทักษะทางดนตรีจะช่วยพัฒนาสมองซีกซ้ายและซีกขวาได้ ส่งผลให้ระบบต่างๆ ของสมองพัฒนาได้ดี นอกจากความฉลาดทางดนตรีแล้ว ความสามารถทางการเคลื่อนไหวร่างกายก็จัดเป็นความฉลาดของมนุษย์อีกประเภทหนึ่งเช่นกัน ซึ่งสามารถพัฒนาได้จากการเรียนดนตรี การฝึกปฏิบัติดนตรีไปพร้อมกับการเคลื่อนไหวจะช่วยพัฒนาระบบประสาทสัมผัสของร่างกาย (Somatosensory system) สมองส่วนที่ทำหน้าที่รับการได้ยิน (Auditory cortex) ตลอดจนศูนย์ควบคุมการเคลื่อนไหวในสมองซีกขวา (Colwell, 2011)

ในด้านการเรียนวิชาการ การเรียนดนตรีจะช่วยพัฒนาระดับสติปัญญาในการเรียนคณิตศาสตร์ เนื่องด้วยระบบประสาทของสมองส่วนที่ทำงานเกี่ยวกับดนตรีและคณิตศาสตร์นั้นทับซ้อนกันอยู่ การเรียนรู้เรื่องทำนองและอัตราค่าน้ตต่างๆ จะช่วยพัฒนาความเข้าใจเรื่องอัตราส่วนทางคณิตศาสตร์ การวางแผนการเล่นล่วงหน้าจะช่วยในเรื่องของการคำนวณเวลา การเรียนรู้เรื่องคู่เสียงทางดนตรีสามารถทำให้ทักษะด้านการคำนวณพื้นที่ ช่องว่างและระยะต่างๆ ของเด็กพัฒนาขึ้นได้รวมถึงเด็กจะเข้าใจลำดับหรืออนุกรมมากขึ้นเมื่อได้ฟังและวิเคราะห์องค์ประกอบของดนตรี (Jensen, 2000)

ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยของประเทศไทย พุทธศักราช 2560 ได้กำหนดสภาพที่พึงประสงค์ไว้ประการหนึ่งว่าเด็กในช่วงอายุ 3-6 ปี หรือในวัยอนุบาลนั้นควรมีความสุขและความสนใจ โดยแสดงออกผ่านดนตรีและการเคลื่อนไหว ในเวลาเรียนควรเสริมสร้างประสบการณ์สำคัญต่างๆ ที่จะช่วยพัฒนาร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาให้กับเด็ก สำหรับการเรียนดนตรีจะเน้นให้ฟังเพลง ร้องเพลง เคลื่อนไหวตามเสียงดนตรี มีการเล่นเครื่องดนตรีและแสดง

ปฏิกิริยาโต้ตอบกับเสียงดนตรีได้ นอกจากนี้การจัดประสบการณ์ทางดนตรีนอกเหนือจากรายวิชาก็เป็นสิ่งสำคัญอย่างมากเช่นกัน เพื่อให้เด็กได้ลงมือทำด้วยตนเองและได้รับประสบการณ์โดยตรง จนเกิดพัฒนาการในด้านต่างๆ โดยคำนึงถึงความต้องการและความสนใจของเด็ก จัดให้สัมพันธ์กับอายุ วุฒิภาวะและระดับพัฒนาการของเด็ก แต่ละคนตามจิตวิทยาพัฒนาการและการทำงานของสมอง รวมถึงเน้นให้ผู้ปกครองและครอบครัวเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กด้วย ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของโรงเรียนครูและผู้ปกครองที่จะพาเด็กๆ ไปหาประสบการณ์ทางดนตรี การจัดประสบการณ์ทางดนตรีรูปแบบหนึ่งที่นิยมในโรงเรียนมาก คือ วงเมโลเดียน (Buono, 2018)

วงเมโลเดียนถือเป็นกิจกรรมดนตรีที่เหมาะสมสำหรับเด็กเล็ก เนื่องจากเมโลเดียนเป็นเครื่องมือที่ฝึกง่ายสำหรับผู้เริ่มต้นเรียนดนตรี นำหนักเบา พกพาง่าย มีราคาถูก ผู้เรียนได้พัฒนาทั้งด้านทักษะการเล่นคีย์บอร์ดและฝึกการควบคุมลมหายใจ เป็นเครื่องดนตรีที่สามารถนำมาเล่นคนเดียวได้ดี ในขณะที่วงนั้นก็สามารถนำมาเล่นเป็นวงได้ดีด้วยเช่นกันและเป็นวงที่ไม่ซับซ้อน หลายโรงเรียนจึงได้นำเมโลเดียนมาใช้ในการสอนวิชาดนตรี จัดตั้งเป็นวงและใช้วงเมโลเดียนบรรเลงเพลงในงานกิจกรรมต่างๆ เช่น กิจกรรมการเชิญธงชาติขึ้นสู่ยอดเสาและกิจกรรมเดินพาเหรดกีฬา เพื่อเสริมสร้างศักยภาพทางดนตรีให้แก่นักเรียนและเปิดโอกาสให้นักเรียนเข้าถึงการบรรเลงดนตรีมากยิ่งขึ้น ถือเป็นกิจกรรมกระตุ้นความสนใจในการเรียนดนตรีสำหรับนักเรียนที่อยู่ในวงและนักเรียนที่ได้ชมการบรรเลงได้เป็นอย่างดี ช่วยสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนดนตรีได้ นอกจากนี้ยังเป็นกิจกรรมที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างระเบียบวินัย ความเพียรพยายาม ปลูกฝังความสามัคคี ทำให้ผู้เรียนเกิดความรักและความสุนทรีย์ในดนตรี เติบโตเป็นเยาวชนที่ดีต่อไปในอนาคต (ไพรัช มากกาญจนกุล, 2535; Buono, 2018)

ในปี พ.ศ. 2532 กรมพลศึกษาและสภากาชาดไทยเล็งเห็นความสำคัญ จึงได้ริเริ่มจัดการประกวดวงเมโลเดียนขึ้นในประเทศไทยตั้งแต่นั้น (ไพรัช มากกาญจนกุล, 2535) สำหรับในปัจจุบันการจัดการประกวดแข่งขันดนตรีวงเมโลเดียนจะจัดโดยสมาคมเมโลเดียน (Melodion Association) เป็นประจำทุกปี มีโรงเรียนร่วมเข้าแข่งขัน

มากมาย เพื่อส่งเสริมและพัฒนาการเรียนการสอนดนตรีในระดับชั้นทั้งในระดับอนุบาลจนถึงระดับประถมศึกษาตอนปลาย การประกวดแข่งขันวงเมโลเดียนจะช่วยดึงศักยภาพที่มีอยู่ในตัวเด็กออกมา ไม่เพียงแต่ศักยภาพด้านดนตรีเท่านั้น แต่ยังฝึกความกล้าแสดงออก ความมั่นใจ ตลอดจนความรับผิดชอบ ความอดทนและความมีวินัยในการฝึกซ้อม ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้จะเป็นทักษะสำคัญในการเติบโตเป็นผู้ใหญ่ต่อไป

โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์เป็นโรงเรียนหนึ่งที่ทำให้ความสำคัญกับการสอนดนตรี โดยเฉพาะวงเมโลเดียน มีการสอนในระดับอนุบาล ฝึกซ้อมเป็นประจำเพื่อแสดงในงานต่างๆ ของโรงเรียนและประกวดแข่งขันมาเป็นเวลา 6 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ.2555 ตลอดการจัดท่าง โรงเรียนยอแซฟได้รับรางวัลทุกครั้งที่ส่งประกวดแข่งขัน ผลงานที่โดดเด่นที่สุดของวง คือ รางวัลชนะเลิศและถ้วยรางวัลชนะเลิศจากนายกรัฐมนตรียพลเอกประยุทธ์จันทร์โอชาในการประกวดดนตรีโครงการ The 9th Thailand Music Competition 2017 ที่จัดขึ้นโดยสมาคมเมโลเดียนแห่งประเทศไทยประจำปี พ.ศ. 2560

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยพบว่ามีการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องกระบวนการสอนและวงดนตรีต่างๆ สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษาในด้านกระบวนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัยและด้านการจัดทำวงโยธวาทิต ได้แก่ อัญชญา สุตมาต (2546) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาหลักสูตรและกระบวนการศึกษาดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัยของสถาบันจินตการดนตรี สถาบันดนตรีมีฟ้า และสถาบันดนตรีเคพีเอ็น ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ พบว่าการจัดกิจกรรมดนตรีมีความสำคัญสำหรับเด็กปฐมวัยและควรเน้นฝึกให้เด็กมีทักษะทางดนตรีที่ดี ในด้านกระบวนการสอน วรธณี เมฆอัครกมล (2548) ได้ศึกษาไว้เช่นกัน โดยเป็นหลักสูตร Hal Leonard student piano library ในระดับขั้นพื้นฐาน (Preliminary): กรณีศึกษาโรงเรียนดนตรีมีฟ้าจากการศึกษาทำให้ทราบถึงหลักสูตร วิธีการสอน สื่อการสอน การประเมินผล รวมถึงปัญหาและอุปสรรคของครูและนักเรียน สำหรับด้านการจัดทำวง มติพัฒน์ เชิดสุข (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษากระบวนการฝึกซ้อมวงโยธวาทิต โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว จังหวัดสมุทรปราการ จากการวิจัยพบว่าการ

จัดตั้งวงโยธวาทิตมีความสำคัญในการเรียนดนตรี ช่วยปลูกฝังทักษะพื้นฐานทางดนตรีทั้งการปฏิบัติและทฤษฎีให้แก่ นักเรียน นอกจากนี้พลวัฒน์ รุจยากรกุล (2560) ได้ศึกษาเรื่องกระบวนการสอนฟลูตเพื่อบรรเลงในวงดุริยางค์เครื่องลมของโรงเรียนที่ชนะเลิศการประกวดวงโยธวาทิต นักเรียน นักศึกษา ซึ่งด้วยพระราชทาน ประเภทนั่งบรรเลง จากการวิจัยทำให้ค้นพบวิธีการคัดเลือกผู้เข้าร่วมวง รูปแบบการสอน การฝึกซ้อมและปัญหาต่างๆ ดังนั้นจะสังเกตเห็นได้ว่าการศึกษาระบบการสอนของการจัดตั้งวงดนตรีและผลจากการที่ได้ตั้งวงดนตรีขึ้นมานั้นส่งผลต่อการศึกษาดนตรีในโรงเรียน เป็นกิจกรรมทางดนตรีที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน สามารถช่วยพัฒนาศักยภาพทางด้านดนตรีได้เป็นอย่างดี จะเห็นได้ว่ยังไม่มีการวิจัยใดที่ศึกษาเรื่องกระบวนการสอนของวงเมโลเดียนระดับอนุบาลในกรณีเดียวกันกับงานวิจัยชิ้นนี้

วงเมโลเดียนมีความสำคัญต่อการเรียนดนตรีในโรงเรียนและมีส่วนช่วยในการพัฒนาทักษะด้านต่างๆ ของนักเรียนในระดับปฐมวัยได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นด้านสติปัญญา ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์และจิตใจ ด้านสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งช่วยส่งเสริมทักษะด้านดนตรี ด้วยความสำคัญที่กล่าวมา ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการจัดกิจกรรมวงเมโลเดียนและศึกษาระบบการสอนวงเมโลเดียนในระดับอนุบาล โดยศึกษาเป็นกรณีศึกษาการเรียนการสอนในโรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์ จังหวัดนครปฐม

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาระบบการสอนวงเมโลเดียนระดับอนุบาลของโรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์ จังหวัดนครปฐม

คำถามการวิจัย

วงเมโลเดียนระดับอนุบาลของโรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์ จังหวัดนครปฐมมีกระบวนการสอนอย่างไร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงกระบวนการสอนวงเมโลเดียนระดับอนุบาล โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์ จังหวัดนครปฐม
2. สามารถนำผลการวิจัยไปปรับใช้และเป็นแนวทางในการสอนวงเมโลเดียนสำหรับโรงเรียนอื่นได้

ขอบเขตของการวิจัย

1. ศึกษากระบวนการสอนวงเมโลเดียนระดับอนุบาลของโรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์ จังหวัดนครปฐม ในประเด็นที่เกี่ยวข้อง 7 ประเด็น ได้แก่ วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งวง การคัดเลือกผู้เข้าร่วมวง วิธีการสอน สื่อการสอน การประเมินผลจิตวิทยาที่ใช้ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ
2. กลุ่มบุคคลที่ทำการเก็บข้อมูลศึกษาจากการสัมภาษณ์และการสังเกต ได้แก่ รองผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน แผนกอนุบาล จำนวน 1 คน ผู้ช่วยรองผู้อำนวยการโรงเรียน แผนกอนุบาล จำนวน 1 คน ครูผู้สอนวงเมโลเดียน จำนวน 4 คน ผู้ปกครองของนักเรียนในวงเมโลเดียน จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น 8 คน

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การศึกษากระบวนการสอนวงเมโลเดียนระดับอนุบาลกรณีศึกษา โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์ จังหวัดนครปฐม ผู้วิจัยศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ แบบกรณีศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมและการสัมภาษณ์แบบกึ่งทางการ ใน 7 ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการสอน ได้แก่ วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งวง การคัดเลือกผู้เข้าร่วมวง วิธีการสอน สื่อการสอน การประเมินผล จิตวิทยาที่ใช้และปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาวงเมโลเดียนระดับอนุบาลของโรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์ จังหวัดนครปฐม เป็นเฉพาะกรณี ซึ่งเป็นวงที่ได้รับรางวัลชนะเลิศและได้รับถ้วยรางวัลชนะเลิศจากนายกรัฐมนตรี พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชาในการประกวดวงเมโลเดียนระดับอนุบาลรุ่น Senior Division ในงานประกวดดนตรีโครงการ The 9th Thailand กลุ่มบุคคลที่ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ ได้แก่ รองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน ผู้ช่วยรองผู้อำนวยการโรงเรียน แผนกอนุบาล จำนวน 1 คน ครูผู้สอนวงเมโลเดียน จำนวน 4 คน และผู้ปกครองของนักเรียนในวงเมโลเดียน จำนวน 2 คน รวมกลุ่มบุคคลผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้นจำนวน 8 คน ผู้วิจัยได้คัดเลือกกลุ่มประชากรโดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก คือ เป็นผู้มีความเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนและการบริหารวงเมโลเดียน โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์ จังหวัดนครปฐม ไม่น้อยกว่า 1 ปีและเป็นผู้สนับสนุนการจัดทำวงเมโลเดียนโรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์ จังหวัดนครปฐม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แนวการสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้วิจัยใช้แนวการสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยทำการสัมภาษณ์แบบกึ่งทางการ เนื่องจากการสัมภาษณ์เป็นวิธีการที่ทำให้ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลได้ทั้งในด้านข้อเท็จจริงและความคิดเห็น สามารถเจาะจำได้ตอบและสังเกตทริยาท่าทาง สีหน้าและอารมณ์ของผู้ให้สัมภาษณ์ได้ในบรรยากาศแบบเป็นกันเอง
2. แนวการสังเกตที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อใช้บันทึกขณะสังเกตการสอนและการฝึกซ้อม ใช้วิธีการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมในการเก็บข้อมูล เนื่องจากผู้วิจัยต้องการสังเกตภาพรวมและสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ผู้ถูกสังเกตสามารถดำเนินการสอนและการฝึกซ้อมตามปกติอย่างเป็นธรรมชาติ ผู้วิจัยจะทำการสังเกตทั้งหมด 4 ครั้ง ครั้งละ 1-2 ชั่วโมง ในการสังเกตจะมีการบันทึกภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหวเพื่อประกอบการนำเสนอและวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยการนำเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้อง เพื่อหาข้อบกพร่องและนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น มีความถูกต้องเหมาะสมและพร้อมใช้ในการสัมภาษณ์จริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. สร้างแนวการสังเกตและการสัมภาษณ์ จากนั้นนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบคุณภาพ
2. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงรองผู้อำนวยการโรงเรียนอศุขพยุภรณ์ จังหวัดนครปฐม เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
3. นัดหมายกลุ่มบุคคลผู้ให้ข้อมูล เพื่อสังเกตและสัมภาษณ์
4. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากรองผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ช่วยรองผู้อำนวยการ โรงเรียน ครูผู้ควบคุมวงเมโลเดียนและผู้ปกครองด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยเชิงคุณภาพแบบกรณีศึกษาจะใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Induction) ซึ่งเป็นการใช้ความจริงเฉพาะในกรณีศึกษาหนึ่งอธิบายความจริงทั่วไป (สุภางค์ จันทวานิช, 2552) ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลจากสถานการณ์จริง จากนั้นจึงนำมาวิเคราะห์และสรุป ประเด็นหลักในการวิเคราะห์ คือ วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งวง การคัดเลือกผู้เข้าร่วมวง วิธีการสอน สื่อการสอน การประเมินผล จิตวิทยาที่ใช่ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ โดยเริ่มต้นการวิเคราะห์ข้อมูลจากการจัดระเบียบข้อมูล (Data organizing) ประกอบด้วยการถอดข้อมูลจากเครื่องบันทึกเสียง นำข้อมูลมาจัดทำให้เป็นระบบระเบียบ เก็บอยู่ในที่ปลอดภัยและทำการให้รหัสข้อมูล (Coding) เพื่อความสะดวกในการนำข้อมูลมาใช้ ขั้นตอนต่อมา คือ การแสดงข้อมูล (Data display) ผู้วิจัยจะ

จัดกลุ่มข้อมูลและจัดทำตารางแสดงข้อมูล เพื่อสรุปประเด็นต่างๆ จากนั้นจึงนำข้อมูล มาเสนอในรูปแบบการบรรยาย สำหรับขั้นตอนสุดท้ายผู้วิจัยจะหาข้อสรุป ดีความ และตรวจสอบความถูกต้องของผลการวิเคราะห์ (Conclusion, Interpretation and verification) (ชาย โปธิสิตา, 2559)

สรุปผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งวง

วงเมโลเดียนของโรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์มีวัตถุประสงค์หลัก คือ เพื่อ ส่งเสริมและแสดงศักยภาพของเด็ก เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความสามารถและ พัฒนาทักษะทางด้านดนตรีเป็นสำคัญ เป็นเวทีให้เด็กได้แสดงและเสริมสร้าง พัฒนาการทั้ง 4 ด้านแบบองค์รวม ได้แก่ พัฒนาการด้านร่างกาย พัฒนาการด้านสติ ปัญญา พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ รวมทั้งพัฒนาการด้านสังคมด้วย วัตถุประสงค์อื่นๆ ได้แก่ เพื่อใช้งบประมาณของโรงเรียนในแต่ละปี เพื่อไปประกวด และสร้างชื่อเสียงให้กับโรงเรียน เพื่อเรียนรู้การทำงานเป็นทีม เพื่อส่งเสริมศักยภาพ ของบุคลากรครู นอกจากนี้ วงเมโลเดียนยังมีเป้าหมายที่จะปลูกฝังให้เด็กในวัยนี้มีมโน รักดนตรีและสามารถนำไปเรียนรู้ต่อยอดเมื่อเติบโตขึ้นได้ เป็นพื้นฐานดนตรีที่ดีและ เป็นประสบการณ์ที่ส่งเสริมความมั่นใจและความกล้าแสดงออกให้แก่เด็ก จนเกิด ทักษะชีวิตที่ดีและมีความภาคภูมิใจในความสามารถของตนเอง

การคัดเลือกผู้เข้าร่วมวง

เด็กทุกคนที่เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของวงเมโลเดียนจะต้องผ่านกระบวนการ คัดเลือกจากครูประจำวงทั้ง 4 ท่าน ประกอบด้วยครูผู้สอนเมโลเดียน 1 ท่าน ครูผู้สอนเครื่องประกอบจังหวะและการเดินแบบมาร์ชิ่ง 1 ท่านและครูผู้สอน นาฏศิลป์หรือศิลปะละคร 2 ท่าน โดยจะคัดเลือกตั้งแต่เปิดปีการศึกษาใหม่ในช่วง เดือนพฤษภาคม-มิถุนายน ใช้ระยะเวลาดำเนินการรวมทั้งสิ้นไม่เกิน 1 เดือนครึ่ง การคัดเลือกนี้จะเป็นไปอย่างยุติธรรมและโปร่งใส จัดขึ้นในช่วงพักกลางวันของเด็กๆ และเปิดโอกาสให้เด็กทุกคนได้เข้าร่วม อาศัยความร่วมมือจากคุณครูประจำชั้นที่จะ

ส่งตัวเด็กๆ ที่มีแววมืดเลือกในตำแหน่งคัลเลอร์การ์ด ครูนาฏศิลป์จะคัดเลือกเด็กที่สามารถเต้นจินตลีลาได้และมีท่าทางสวยงาม ส่วนนักดนตรี คุณครูผู้สอนวิชาดนตรีจะคัดเลือกเด็กที่มีทักษะการเล่นคีย์บอร์ดที่ดีในคาบเรียน เมื่อได้เด็กมาจากทั้งสองฝ่ายแล้วก็นำมาฝึกเดินแบบมารชิ่งร่วมกัน ครูจะดูจังหวะการเดิน บุคลิกภาพและลักษณะท่าทางการเดินของเด็ก นอกจากนี้เกณฑ์ในการพิจารณายังประกอบด้วยลักษณะนิสัยของเด็ก เด็กที่จะสามารถเข้าร่วมได้จะต้องมีสมาธิที่ดี มีความนิ่ง เพื่อฟังคุณครู มีความอดทน ตั้งใจทำและมีใจรัก ในขั้นตอนสุดท้ายของการคัดเลือกครูประจำวงจะเรียนเชิญผู้บริหารมาตัดสินใจร่วมกันจนได้สมาชิกตัวจริงจำนวน 30 คน ซึ่งผู้เข้าร่วมวงทั้งหมดจะเป็นเด็กระดับชั้นอนุบาล 3 หลังจากนั้น ครูจะทำจดหมายชี้แจงผู้ปกครองเพื่อขออนุญาตและอธิบายเรื่องค่าใช้จ่ายที่ผู้ปกครองจะต้องสนับสนุนบุตรหลานในเรื่องของค่าเครื่องดนตรีและเครื่องแต่งกายประจำวง เมื่อได้รับการอนุมัติจากผู้ปกครองแล้ว การเรียนการสอนและการฝึกซ้อมต่างๆ ก็จะมีต้นขึ้นทันที

วิธีการสอน

ครูได้ใช้วิธีการสอนมากมายเพื่อให้เด็กทุกคนสามารถเล่นและปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูเน้นใช้วิธีการสอนโดยมีครูเป็นต้นแบบ โดยครูจะทำให้เด็กดูก่อน เด็กจะต้องสังเกตลักษณะท่าทาง วิธีการทำ สีหน้าและอารมณ์ของครู ฝึกลองทำเอง เลียนแบบการกระทำตามต้นแบบให้เหมือนที่สุด ครูจะให้เด็กลงมือทำและฝึกให้พวกเขาแก้ไขปัญหาด้วยตนเองโดยมีครูคอยช่วยเหลือและเป็นเข็มทิศนำทางให้กับเด็กๆ เพื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและค้นพบศักยภาพต่างๆ ที่ซ่อนอยู่ในตัวด้วยตนเอง เด็กจะต้องฝึกทำซ้ำๆ ทำบ่อยๆ อย่างต่อเนื่องเป็นประจำ เพื่อให้เกิดความชำนาญและความคล่องแคล่ว ครูได้ใช้วิธีการแบบเพื่อนช่วยเพื่อน คือ จับคู่คนที่ทำได้แล้วกับคนที่ยังทำไม่ได้ ให้พวกเขาช่วยกันสอนและช่วยกันฝึกซ้อม ยิ่งไปกว่านั้นยังให้ผู้ปกครองช่วยเด็กๆ ฝึกซ้อมที่บ้านอีกด้วย การเรียนรู้ของวงจะเน้นบรรยากาศสนุกสนาน ผ่อนคลายและไม่ตึงเครียด มีการแทรกเกมและกิจกรรมให้เด็กๆ ได้เรียนรู้อย่างมีความสุข นำไปสู่การเรียนรู้ที่ดี

การเรียนการสอนของวงเมโลเดียนจะแบ่งออกเป็น 2 ช่วงด้วยกันคือช่วงเช้าและช่วงพักกลางวัน ในช่วงเช้าจะเป็นการเรียนการสอนแบบกลุ่มย่อย ประกอบด้วย กลุ่มเมโลเดียน กลุ่มเครื่องกระทบและกลุ่ม คัลเลอร์การ์ด รวมทั้งสิ้นจำนวน 3 กลุ่ม ซึ่งครูในวงก็จะแบ่งหน้าที่รับผิดชอบกัน ส่วนในช่วงพักกลางวันนั้นจะเป็นการฝึกซ้อมเดินแบบมาร์ชิ่งและซ้อมแบบรวมวง ครูประจำวงทั้ง 4 ท่านจะร่วมด้วยช่วยกันฝึกซ้อมเด็กอย่างเต็มที่ การเรียนการสอนจะเริ่มจากการฝึกเดินร่วมกัน ฝึกให้เด็กเดินตรงจังหวะและมีความสวยงาม ฝึกท่าทางและการแปรแถวควบคู่ไปกับการสอนการฟัง โดยครูจะเปิดเพลงที่ครูจัดทำขึ้นมาจากแรงบันดาลใจและจินตนาการของครูให้เด็กฟัง เพื่อให้เด็กเห็นภาพรวมและรู้จักประกอบต่างๆ ของเพลง เกิดความเข้าใจว่าตนเองจะต้องเล่นอะไรบ้าง หลังจากนั้นก็จะฝึกให้เด็กร้องและท่องโน้ตให้เด็กจำเพลงให้ได้ ลำดับต่อมาก็จะเริ่มฝึกให้เด็กเล่นตามครูสำหรับกลุ่มเมโลเดียน ในส่วนของคัลเลอร์การ์ดก็จะฝึกให้เด็กเต้นจินตลีลา ในตำแหน่งผู้เล่นเครื่องกระทบก็จะฝึกให้เด็กตบมือเป็นจังหวะและฝึกตีเป็นจังหวะตามที่ครูต้องการ การฝึกซ้อมของวงในแต่ละครั้งจะใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมงและมีเวลาให้เด็กพักสลับกันไป

สื่อการสอน

ครูได้นำสื่อการสอนมาใช้มากมาย ประการแรกคือ เครื่องดนตรี สำหรับเมโลเดียน เด็กทุกคนจะต้องมีเป็นของตัวเอง ซึ่งผู้ปกครองจะเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายและโรงเรียนจะเป็นฝ่ายจัดหาให้ มาร์ชิ่งเบลล์ ฉาบและกลองต่างๆ เป็นอุปกรณ์ของโรงเรียนที่สนับสนุนให้เด็ก ประการที่สองคือ เครื่องแต่งกายประจำวง จะมีการออกแบบและจัดทำใหม่ทุกปี ชุดของวงจะแสดงถึงสัญลักษณ์ของโรงเรียน ยอแซฟอุปถัมภ์และความเป็นทีมเดียวกัน ประการที่สาม คือ ฉากประกอบการแสดง เพื่อสร้างความน่าสนใจและดึงดูดผู้ชม โรงเรียนเป็นผู้สนับสนุนค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ สื่อการสอนอีกประการหนึ่งของวง คือ โปรแกรมกีตาร์โปร ครูผู้สอนเมโลเดียนได้ใช้โปรแกรมนี้สร้างเพลงจริงที่ต้องการให้เด็กเล่นจากจินตนาการ นำมาเปิดให้เด็กฟัง เพื่อให้เด็กสามารถเล่นเพลงนี้ได้และเกิดเสียงในหัว รู้องค์ประกอบต่างๆ ของเพลง

นอกจากนี้ครูยังได้นำโน้ตเพลงและซีทเพลง มาใช้เป็นสื่อในการสอน ประการสุดท้ายคือ วิดีโอเพลงที่ต้องใช้แสดงจากยูทูบ ครูจะนำมาเปิดให้เด็กๆ ฟังร้องเพลงก่อนฝึกทำท่าทางต่างๆ

การประเมินผล

ทุกๆ ครั้งที่มีการสอนหรือการฝึกซ้อม ครูจะคอยประเมินผลนักเรียนอยู่ตลอดเวลา เพื่อวัดทักษะและความสามารถของนักเรียนทุกคนในวง หากใครยังไม่ถึงเกณฑ์ตามที่ครูกำหนดก็จะต้องมีการฝึกซ้อมเพิ่มเติม การประเมินผลของวงจะมีทั้งการประเมินผลแบบกลุ่มใหญ่และแบบรายบุคคลจะเป็นการประเมินตามสภาพจริงโดยใช้วิธีการสังเกต ไม่มีเกณฑ์กำหนดหรือแบบประเมินเป็นลายลักษณ์อักษร หลังการซ้อมวงใหญ่ทุกครั้ง ครูทั้ง 4 ท่านในวงจะพูดคุยปรึกษากัน เพื่อประเมินผลแก้ไขปัญหาและวางแผนปรับปรุงสำหรับการซ้อมครั้งต่อไป

จิตวิทยาที่ใช้

ผู้บริหาร ครูและผู้ปกครองได้นำหลักจิตวิทยาต่างๆ มาใช้ผสมผสานไปกับวิธีการสอน เพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจและเป็นการเสริมแรงให้เด็กมีพลังในการเรียนรู้และฝึกฝนสิ่งต่างๆ จิตวิทยาที่ครูในวงใช้จะมีทั้งเชิงบวกและเชิงลบขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่แตกต่างกัน ตั้งแต่เด็กเข้าร่วมวงเมโลเดียน ครูจะพูดคุยสร้างความสนิทสนมและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กและครู ใช้คำพูดในเชิงบวกให้กำลังใจเด็กทุกคน เวลาที่เด็กโศกเศร้าก็จะใช้การสัมผัสทางกายและการพูดคุย เมื่อพวกเขาทำได้ดี ครูก็จะพูดชื่นชมให้เกิดความมั่นใจและภาคภูมิใจในตนเอง ยิ่งไปกว่านั้นครูได้เสริมแรงเด็กโดยการให้รางวัล ในช่วงการฝึกซ้อม ครูจะมีรางวัลเป็นขนม น้ำแดง เย็นชื่นใจและการพักผ่อนเล่นกับเพื่อนๆ หากเด็กในวงทุกคนตั้งใจฝึกซ้อม หลังจากแข่งขันได้รางวัลชนะเลิศมา ทางโรงเรียนก็ได้มอบเกียรติบัตรให้กับสมาชิกทุกคน ประกาศให้ทั้งโรงเรียนได้รับรู้และให้วงเมโลเดียนแสดงให้ทุกคนในโรงเรียนได้ชม รวมถึงมอบตุ๊กตาและติดบอร์ดประชาสัมพันธ์ความสำเร็จของวง เมโลเดียนให้ทุกคนได้รับรู้

ในส่วนของจิตวิทยาเชิงลบ ครูได้ใช้วิธีการสร้างความกดดันโดยใช้คำพูดและลักษณะท่าทางต่างๆ เพื่อให้เด็กสนใจตนเองและก้าวข้ามผ่านความยากลำบาก

ในการซ่อมช่วงแรกไปได้ มีจิตใจที่เข้มแข็งและมีความอดทนมากขึ้น ในการฝึกซ่อม เมลเดียนจะมีการจัดอันดับในแต่ละวัน เพื่อให้เด็กขยันพัฒนาทักษะความสามารถของตัวเอง ต้องมีการฝึกซ่อมเพิ่มเติมที่บ้านนอกเหนือจากการเรียนการสอนที่โรงเรียน จึงทำให้เด็กบางคนเกิดความเครียดและความกดดันในช่วงแรก นอกจากนี้ยังมีการลงโทษเพื่อให้ปรับปรุงพฤติกรรมและประพฤติตนเป็นเด็กดี ซึ่งเป็นวิธีที่ใช้ได้ผลและเหมาะสมกับบางสถานการณ์

ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ

ในการทำางก็จะต้องพบเจอปัญหาต่างๆ ทั้งปัญหาเกี่ยวกับเด็ก ปัญหาของครูและปัญหาจากผู้ปกครอง ปัญหาเกี่ยวกับเด็กจะเป็นเรื่องการขาดความอดทนของเด็กเวลาเจอการฝึกซ่อมที่ยาวนานและเข้มงวด การจบการศึกษาของเด็กระดับอนุบาล 3 ซึ่งเป็นเด็กทั้งหมดของวงเมลเดียน ทำให้ไม่มีสมาชิกเก่าหลงเหลืออยู่ในวงเลย ครูจึงต้องคัดเลือกใหม่และฝึกฝนใหม่ทุกๆ ปี ปัญหาอีกประการหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับเด็ก คือ ผู้ปกครองไม่พร้อมที่จะสนับสนุนการเข้าร่วมวงเมลเดียนของบุตรหลาน เด็กจึงต้องเสียโอกาสตรงนี้ไป สำหรับปัญหาของครูประการแรก คือ ความคิดที่หลากหลายและแตกต่างกันของครูแต่ละคนในวง ครูจึงต้องพูดคุยปรึกษาหารือกันเพื่อเลือกสิ่งที่ดีและเหมาะสมที่สุดให้กับวงเมลเดียน ประการต่อมาคือการทำาง เมลเดียนส่งผลกระทบต่อภาระงานหน้าที่หลักของครู เพราะครูในวงจะต้องเสียสละเวลาในการทำงานเอกสารมาซ่อมและในบางครั้งการฝึกซ่อมอาจจะตรงกับคาบเรียนที่ต้องสอน นอกจากนี้ยังเกิดปัญหาเกี่ยวกับผู้ปกครอง ในเรื่องของความไม่เข้าใจเรื่องการฝึกซ่อมที่เข้มงวด ความเป็นห่วงลูกและอยากเดินทางไปพร้อมกับลูกในรถโรงเรียนด้วยในวันแข่งขันและปัญหาเรื่องการฝากเด็ก ปัญหาอื่นๆ ที่เกิดขึ้นจะเป็นปัญหาด้านสถานที่ไม่เอื้ออำนวยในการฝึกซ่อม อุปกรณ์เครื่องดนตรีเสียหายและเครื่องแต่งกายไม่พอดีกับรูปร่างของเด็ก

ในประเด็นของข้อเสนอแนะ บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับวงได้เสนอให้ทางโรงเรียนจัดตั้งวงเมลเดียนระดับอนุบาลเป็นประจำทุกปี เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่ดีและช่วยพัฒนาศักยภาพของเด็กในทุกๆ ด้าน เสนอให้รูปแบบการแสดงของวงมีความหลากหลายและทันเหตุการณ์ในสังคมบ้านเมืองขณะนั้น วงเมลเดียนควรปีที่ 12 ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน 2563

ตั้งเป้าหมายให้สูงขึ้น ครูควรศึกษาทีมที่เข้าร่วมแข่งขันด้วยกันและหาเทคนิคใหม่ๆ เพิ่มเติมมาใช้ในการฝึกซ้อมเด็ก ในมุมมองของครูสอนดนตรีได้เสนอว่าควรพัฒนาทักษะการเล่นดนตรีของเด็กให้ดียิ่งขึ้น มีความเห็นว่าโรงเรียนอื่นและแก้ไขปรับปรุงสิ่งที่ผิดพลาดไปในการแข่งขันที่ผ่านมา นอกจากนี้ครูได้เสนอให้เพิ่มบุคลากรมาช่วยดูแลวงเมโลเดียน เพราะในปีที่ผ่านมามีครูที่ดูแลเป็นหลักเพียง 4 คนเท่านั้นต่อเด็กจำนวน 30 คนและยังเสนอให้จัดตั้งงบประมาณสำหรับบุคลากรในวง สนับสนุนเรื่องค่าเดินทางและค่าอาหารในการฝึกซ้อมช่วงปิดเทอมหรือช่วงวันหยุด ทางผู้ปกครองได้เสนอว่าควรมีการฝึกซ้อมต่อหลังจากการแข่งขันสิ้นสุดอย่างน้อยสัปดาห์ละ 2 ครั้ง ให้เด็กๆ ได้พัฒนาฝีมือต่อยอดจากการแข่งขันและได้ทำในสิ่งที่ตนเองชื่นชอบอย่างต่อเนื่อง ขอเสนอแนะอีกข้อหนึ่งคือ เสนอว่าให้ทางวงเมโลเดียนเพิ่มจำนวนสมาชิกในวง เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้กับเด็กอีกหลายๆ คน

โดยสรุปแล้ว กระบวนการสอนของวงเมโลเดียนโรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์ จังหวัดนครปฐมเป็นกระบวนการสอนที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาศักยภาพของเด็กอย่างแท้จริง มีวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งวง มีการคัดเลือกผู้เข้าร่วมวงเพื่อให้ได้เด็กที่เหมาะสมและมีความพร้อม มีวิธีการสอนดนตรีและการแสดง นำจิตวิทยามาใช้ในการสอนและการฝึกซ้อม มีสื่อการสอนกระตุ้นการเรียนรู้ของเด็ก ประเมินผลความสามารถของเด็กอยู่เสมอ นอกจากนี้ยังประกอบด้วยปัญหาและข้อเสนอแนะที่จะเป็นประโยชน์ทั้งต่อกับวงเมโลเดียนระดับอนุบาล โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์ จังหวัดนครปฐมเองและกับวงดนตรีของโรงเรียนอื่นๆ ด้วย

อภิปรายผล

ความสำเร็จของวงเมโลเดียนระดับอนุบาล โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์ จังหวัดนครปฐม

เป็นระยะเวลากว่า 6 ปีที่โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์ได้สนับสนุนการจัดตั้งวงเมโลเดียนในระดับอนุบาล จุดเริ่มต้นมาจากความตั้งใจของผู้บริหารที่จะส่งเสริมศักยภาพทางดนตรีให้แก่เด็กในระดับอนุบาล วงเมโลเดียนค่อยๆ พัฒนาจากศูนย์

เด็บทันทีละเล็กทีละน้อย จากต้นกล้าจนมาสู่วันที่เด็บทันทีเป็นต้นไม้ใหญ่ ในช่วงแรก วงเมโลเดียนได้มีโอกาสไปร่วมแสดงในงานมหกรรมดนตรีเมโลเดียนระดับอนุบาล หลังจากนั้นก็เริ่มฝึกฝนอย่างจริงจังและเข้าร่วมการแข่งขันในโครงการประกวดวงเมโลเดียนระดับอนุบาลของสมาคมเมโลเดียนตั้งแต่ปี พ.ศ.2557 เป็นต้นมา จากการแข่งขันวงเมโลเดียนวงนี้ได้รับรางวัลเหรียญทอง 2 ปีและเหรียญเงินตามลำดับ

ในทุกๆ ปี วงเมโลเดียนระดับอนุบาล โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์ จังหวัดนครปฐมได้เรียนรู้ ฝึกฝนและพัฒนาวงให้ดียิ่งขึ้นอยู่เสมอและไม่เคยหยุดพัฒนา จนมาถึงวันที่เป็นที่ 1 ของระดับประเทศ ได้รับรางวัลชนะเลิศในการประกวดวงเมโลเดียนระดับอนุบาลรุ่นจูเนียร์ ดิวชัน (Junior Division) ในโครงการ The 9th Thailand Music Competition ประจำปี พ.ศ.2560 ซึ่งจัดโดยสมาคมเมโลเดียนที่ไอส์แลนด์ฮอลล์ ศูนย์การค้าแฟชั่นไอส์แลนด์และชนะเลิศการประกวดแข่งขันวงเมโลเดียนที่ศูนย์การค้าวิคตอเรีย นอกจากนี้วงเมโลเดียนยังได้รับผลการตอบรับที่ดีมากจากผู้ปกครอง เนื่องจากเด็กมีพัฒนาการไปในทางที่ดีในทุกๆ ด้าน ได้ฝึกทักษะด้านดนตรีและมีความกล้าแสดงออก อีกทั้งวงเมโลเดียนยังสร้างความภาคภูมิใจอย่างยิ่งให้แก่ครูผู้สอนและผู้บริหาร เป็นตัวอย่างที่ดีให้กับนักเรียนคนอื่นๆ ในโรงเรียนและสร้างชื่อเสียงให้โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์เป็นที่รู้จักในวงกว้างมากขึ้น ถือเป็นความสำเร็จอย่างยิ่งทั้งต่อตัวผู้เรียนเองและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

จากการสัมภาษณ์และสังเกตผู้วิจัยพบว่าสิ่งที่ทำให้วงเมโลเดียนประสบความสำเร็จก็คือ กระบวนการสอนที่ดีและมีคุณภาพ ซึ่งจากการที่ได้ศึกษาและทบทวนวรรณกรรมจากเอกสารที่เกี่ยวข้องพบว่าประเด็นที่เกี่ยวกับกระบวนการสอนมีเพียง 4 ประเด็นที่เป็นการศึกษาไว้ก่อนหน้า ได้แก่ วัตถุประสงค์ วิธีการสอน สื่อการสอนและการประเมินผล (อัญชญา สุตมาตย์, 2546) ผู้วิจัยได้ค้นพบประเด็นที่เกี่ยวข้องเพิ่มขึ้นอีก 3 ประเด็น ประกอบด้วย การคัดเลือกผู้เข้าร่วมวง จิตวิทยาที่ใช้และปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ รวมทั้งสิ้น 7 ประเด็น

กระบวนการสอนวงกลมโลเตียนเป็นกระบวนการสอนที่ผ่านการวางแผน และการเตรียมการมาเป็นอย่างดีและมีลำดับขั้นตอนที่ชัดเจน บุคคลทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งผู้บริหาร ครูผู้สอน นักเรียนในวงและผู้ปกครองให้การสนับสนุนและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี วงเริ่มต้นจากนโยบายของโรงเรียน มีการตั้งวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน ซึ่งมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการสอนดนตรีและหลักสูตรการศึกษาดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัยที่อายุชนา สุตมาตฺร (2546) ได้กล่าวไว้ในงานวิจัย

การคัดเลือกผู้เข้าร่วมวงเป็นไปอย่างยุติธรรมและมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงความสมบูรณ์ด้านร่างกาย ประสาทสัมผัสต่างๆ ทักษะพื้นฐานทางดนตรี เจตคติต่อการเรียนดนตรี พื้นฐานครอบครัวและการสนับสนุนจากผู้ปกครอง มีความตั้งใจและความพยายามในการฝึกซ้อมและอยู่ร่วมกับสังคมในวงได้ จากที่กล่าวมานั้นได้มีความสอดคล้องกับเกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมวงที่สำคัญ คชฤทธิ์ (2560) ได้กล่าวไว้ในงานวิจัย กระบวนการคัดเลือกนั้นเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งในการสร้างวงให้ประสบความสำเร็จ อย่างไรก็ตามผู้วิจัยเห็นว่าครูควรจัดทำเกณฑ์การคัดเลือกเป็นลายลักษณ์อักษรให้ชัดเจนและมีใบบันทึกการคัดเลือกในแต่ละขั้นตอน เพื่อเป็นหลักฐานในการคัดเลือกและเป็นตัวอย่างการคัดเลือกที่ดีที่สามารถนำไปใช้กับโรงเรียนอื่นได้

ครูผู้สอนทุ้มเพ็ญผนเด็ก ๆ นำวิธีการสอนต่างๆ มาใช้มากมาย ในส่วนของการสอนดนตรี ผู้วิจัยพบว่าการสอนทักษะทั้งการฟัง การเดิน การร้องและการเล่นเครื่องดนตรีตรงกับทักษะดนตรีในระดับปฐมวัยที่ครูควรสอนในงานวิจัยเรื่อง การสอนดนตรีระดับปฐมวัยในโรงเรียนอนุบาลเอกชน กรุงเทพมหานครของ ศิริพร โสภาคดิษฐพงษ์ (2552) โดยกล่าวไว้ว่าทักษะดนตรีด้านการร้อง การฟัง การเคลื่อนไหวและการเล่นเครื่องดนตรีมีความสำคัญต่อการเรียนดนตรีในระดับปฐมวัยเป็นอย่างมาก เนื่องจากการสอนทักษะทางดนตรีเหล่านี้จะช่วยให้เด็กเกิดความเข้าใจในองค์ประกอบของดนตรี เสริมสร้างพัฒนาการของเด็ก ส่งเสริมให้เด็กสามารถแสดงดนตรีในที่สาธารณะได้และปลูกฝังทัศนคติที่ดีในการเรียนดนตรี

การเรียนการสอนของวงเมโลเดียนระดับอนุบาล โรงเรียนโยธพูนอุปถัมภ์ จังหวัดนครปฐม จะ เป็นรูปแบบการเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม ทั้งแบบกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ ถือเป็นการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มที่ผู้เรียนจะได้พัฒนาศักยภาพของตน และได้พัฒนาทักษะทางสังคมภายใต้วัตถุประสงค์และเป้าหมายเดียวกัน นั่นก็คือความสำเร็จของวงเมโลเดียนจนเกิดเป็นพลังของกลุ่ม จากการวิเคราะห์ของผู้วิจัยพบว่าวิธีการสอนแบบกลุ่มของวงมีความสอดคล้องกับทฤษฎีของกระบวนการกลุ่ม (Group Process) ที่ทีศนา แคมมณี (2552) และวินิจ เกตุขำ (2522) ที่ได้อธิบายไว้

นอกจากวิธีการสอนทางดนตรีแล้ว ครูยังได้นำวิธีการสอนที่เกี่ยวข้องกับทางจิตวิทยามาใช้ ประการแรก คือ วิธีการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญาหรือการเรียนรู้โดยการสังเกตหรือ การเลียนแบบจากตัวต้นแบบที่ดัดแปลงมาจากทฤษฎีการเรียนรู้โดยการสังเกตของศาสตราจารย์บันดูรา (Campbell, 2002) ครูจะเป็นตัวต้นแบบในการเล่นเครื่องดนตรีต่างๆ หรือทำท่าทางประกอบเพลงให้เด็กปฏิบัติตาม เด็กจะต้องสังเกตลักษณะท่าทางของครู สีหน้าและอารมณ์ลอกเลียนแบบให้เหมือนตัวต้นแบบมากที่สุด ครูจะสาธิตให้เด็กดูก่อนทุกครั้งและให้พวกเขาลองทำตามครูด้วยตนเอง วิธีการนี้ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นวิธีที่เหมาะสมสำหรับการเรียนดนตรีและการเรียนเต้นจินตลีลามาก ด้วยเหตุที่ว่า การเรียนสิ่งเหล่านี้จะเน้นที่การปฏิบัติจริงและการแสดงออกโดยใช้ร่างกายเป็นหลักรวมถึงสีหน้าและอารมณ์ของผู้แสดงด้วย

วิธีการสอนอีกวิธีหนึ่งที่ครูใช้คือ การเรียนรู้โดยการลงมือทำด้วยตนเอง ซึ่งตรงตามทฤษฎีของ บรูเนอร์ที่เน้นให้ผู้เรียนลงมือทำ โดยมีครูคอยช่วยเหลือให้ความรู้และทักษะ สร้างแรงจูงใจและสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียน (สุรางค์ โคว์ตระกูล, 2559) เด็กทุกคนในวงเมโลเดียนจะได้ฝึกปฏิบัติด้วยตนเองตลอดเวลา จนเกิดความชำนาญและความคล่องแคล่ว ค้นพบทักษะและความสามารถด้วยตัวเอง นักเรียนจะได้ฝึกแก้ไขปัญหาด้วยตนเองในสถานการณ์จริง บรูเนอร์ยังให้ความสำคัญกับปฏิสัมพันธ์อันดีระหว่างครูและผู้เรียน ซึ่งในจุดนี้เองครูผู้สอนวงเมโลเดียนก็จะเน้นสร้างความสนิทสนมกับผู้เรียน พุดคุยเป็นการส่วนตัวและเข้าถึงจิตใจของ

เด็ก อีกทั้งบรรยากาศการเรียนและการฝึกซ้อมส่วนใหญ่ของวงจะเน้นความสนุกสนานและเป็นกันเอง ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ นำไปใช้ได้จริง และมีความสุขกับการเรียน

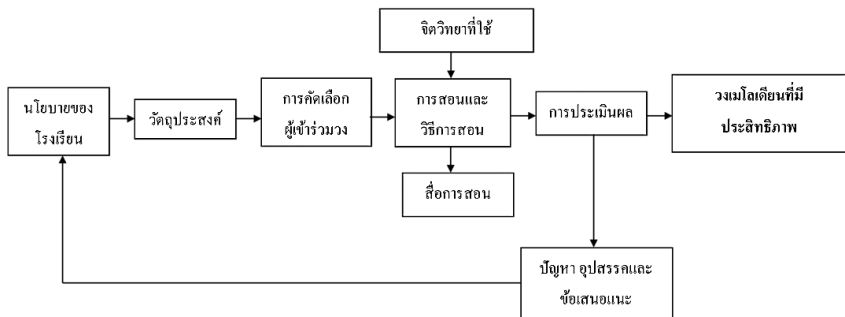
วิธีการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนก็เป็นอีกวิธีหนึ่งที่ครูนำมาใช้ซึ่งเป็นไปตามผลการวิจัยของสุพจน์ แก้ววิสัย (2560) ที่ได้กล่าวไว้ว่าการเรียนการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนมีผลทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการที่ดีมากขึ้น เนื่องจากการเรียนด้วยวิธีนี้จะช่วยเพิ่มความเป็นกันเองและเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียน ช่วยแก้ไขปัญหในเรื่องของเวลาที่จำกัดได้ นอกจากนี้ครูในวงเมโลเดียนยังสวมบทบาทเป็นผู้ช่วยสอนให้เด็กได้พัฒนาตามศักยภาพของตนเอง โดยครูจะสอนให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริง มีครูคอยช่วยเหลือและติดตามพัฒนาการเป็นรายบุคคล ครูจะคอยช่วยผู้เรียนแก้ไขจนกว่าผู้เรียนจะปฏิบัติได้ดีและถูกต้อง สุดท้ายครูจะค่อยๆ ลดความช่วยเหลือและปล่อยให้ผู้เรียนปฏิบัติด้วยตนเองอย่างอิสระ จนสามารถแสดงต่อหน้าผู้คนมากมาย และชนะเลิศการประกวดได้ ซึ่งวิธีการสอนลักษณะนี้มีความสอดคล้องกับหลักการสอนของวิกิออสกีที่คิดค้นวิธีการสอนโดยการช่วยของครู (Teacher assisted teaching) (สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2559)

ครูได้นำหลักการทางจิตวิทยาทั้งเชิงบวกและเชิงลบมาใช้โดยมีความสอดคล้องกับทฤษฎีการวางเงื่อนไขการกระทำของสกินเนอร์ (สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2559) สำหรับการเสริมแรงในทางบวก ครูจะพูดชื่นชม ให้กำลังใจและให้รางวัล ถือเป็น การเสริมแรงเพื่อกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมที่ดีขึ้น อย่างไรก็ตาม ครูได้มีการใช้การเสริมแรงในทางลบเช่นกัน คือ การลงโทษ เพื่อเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่ดีของเด็ก และสามารถควบคุมวงทั้งวงให้อยู่ในความเรียบร้อยได้ แรงเสริมต่างๆ ที่ผู้ใหญ่ใช้กับเด็กมีจุดประสงค์เพื่อกระตุ้นพฤติกรรมของเด็ก เพิ่มพลังและสร้างกำลังใจในการฝึกซ้อม

วิธีการสอนต่างๆ ทั้งทางดนตรีและทางจิตวิทยาที่ได้กล่าวมาข้างต้นมีส่วนสำคัญที่ทำให้เด็กเกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่ของตนเองให้ดีที่สุดและตั้งใจฝึกฝนเพื่อเป้าหมายของวง สอดคล้องกับหลักการแรงจูงใจที่จันทร์ ชุ่มเมืองปัก (2546) ได้

กล่าวไว้ว่าแรงจูงใจสามารถสร้างได้โดยอาศัยหลักธรรมชาติของมนุษย์ในด้านความต้องการต่างๆ สร้างโดยการทดสอบ แสดงความจริงใจ ให้สมาชิกและสามารถสร้าง โดยการให้รางวัลหรือการทำโทษ ซึ่งสถานการณ์และสภาพแวดล้อมต่างๆ เป็นสิ่งสำคัญที่มีอิทธิพลต่อบุคคลและสามารถกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจได้

สื่อการสอนในวงมีความสอดคล้องกับณัฐธ สุทธจิตต์ (2560) ไม่ว่าจะ เป็นบทเพลง เครื่องดนตรี สื่ออิเล็กทรอนิกส์และสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ ส่วนที่แตกต่างกัน คือ เครื่องแต่งกายประจำวงและฉาก ยิ่งไปกว่านั้นยังมีการประเมินผลตามสภาพจริง อยู่ตลอดเวลาผ่านการสังเกตและการพูดคุย ซึ่งเป็นไปตามการประเมินผลทักษะ ดนตรีของณัฐธ สุทธจิตต์ (2560) เป็นการประเมินที่เน้นประเมินผลการปฏิบัติทั้ง แบบเดี่ยวและแบบกลุ่ม เพื่อวัดทักษะการปฏิบัติของนักเรียน ครูจะประเมินทักษะ เด็กในหลายๆ ด้านทั้งการฟัง การร้อง การเล่น การอ่านและการเคลื่อนไหว มีทั้ง การประเมินเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ แต่จะเน้นไปที่คุณภาพของการปฏิบัติ ได้แก่ ทักษะการเล่นและการเดินโดยเฉพาะ เนื่องจากเป็นการฝึกฝนกับทางโรงเรียนเพื่อ ไปประกวดโดยเฉพาะ ครูมีจำนวนน้อยและระยะเวลาค่อนข้างจำกัด จึงทำให้ ไม่สามารถประเมินอย่างละเอียดได้ครบทุกด้าน เมื่อเกิดปัญหาที่ช่วยกันแก้ไขและ ให้ข้อเสนอแนะที่วงสามารถนำไปปรับใช้และพัฒนาได้ จึงทำให้ วงเมโลเดียนระดับ อนุบาล โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์ จังหวัดนครปฐมประสบความสำเร็จและเป็น วงเมโลเดียนที่มีประสิทธิภาพดังภาพประกอบที่ 1

ภาพประกอบที่ 1 วงเมโลเดียนที่มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1) ควรจัดทำวงเมโลเดียนระดับอนุบาลอย่างต่อเนื่องและพาไปประกวดเป็นประจำทุกปี เพื่อพัฒนาศักยภาพทั่วไปและทักษะทางดนตรีให้กับเด็ก รวมถึงเสริมสร้างประสบการณ์ทางดนตรีที่ดี

2) ควรจัดทำวงเมโลเดียนในระดับประถมศึกษา เพื่อเป็นการต่อยอดทางดนตรีให้กับสมาชิกใน วงเมโลเดียนระดับอนุบาลและเปิดโอกาสให้กับเด็กคนอื่นๆ ที่สนใจ

3) ควรสอนทักษะดนตรีพื้นฐานให้กับเด็กระดับอนุบาลทั้งหมด โดยเริ่มตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล 1 จนถึงชั้นระดับอนุบาล 3 เพื่อเป็นการปูพื้นฐานทางดนตรี และปลูกฝังให้เด็กมีใจรักดนตรี

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาวงเมโลเดียนระดับอนุบาลของโรงเรียนอื่นเพิ่มเติม เพื่อเป็นแนวทางที่หลากหลายให้กับผู้ที่สนใจจะศึกษาและจัดทำวงเมโลเดียนต่อไป

2) ควรมีการจัดทำชุดการสอนดนตรีสำหรับวงเมโลเดียนขึ้น เพื่อเป็นแนวทางการสอนให้กับผู้ที่สนใจจัดทำวงเมโลเดียน สามารถนำไปใช้กับการจัดตั้งวงดนตรีสำหรับโรงเรียนอื่นได้

เอกสารอ้างอิง

จันทร์ ชุ่มเมืองปัก. (2546). **แรงจูงใจและการจูงใจสร้างปาฏิหาริย์**. กรุงเทพฯ: ดอกหญ้าการ์ตูน.

ชาย โพธิ์สิตา. (2559). **ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ**. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งฯ.

ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2560). **วิธีวิทยาการสอนดนตรี**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทิศนา ขัมมฉวี. (2552). **รูปแบบการเรียนการสอน: ทางเลือกที่หลากหลาย**. กรุงเทพฯ: แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- พลวัฒน์ รุจยากรกุล. (2560). **กระบวนการสอนฟลูตเพื่อบรรเลงในวงดุริยางค์เครื่องลมของโรงเรียนที่ชนะเลิศการแข่งขันประกวดวงโยธวาทิต นักเรียน นักศึกษา ซึ่งถ้วยพระราชทาน ประเภทนั่งบรรเลง.** วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาดนตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ไพรัช มากกาญจนกุล. (2535). **วงเมโลเดียน.** กรุงเทพฯ: นีลนาราการพิมพ์.
- มตีพัฒน์ เชิดสุข. (2559). **การศึกษากระบวนการฝึกซ้อมวงโยธวาทิตโรงเรียนราชวินิตบางแก้ว จังหวัดสมุทรปราการ.** วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาดนตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- มนสิการ เหล่าวานิช. (2561). **เลี้ยงลูกด้วยเสียงดนตรี.** กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์ พับลิชชิ่ง.
- วรรณิ เมฆอัครกมล. (2548). **การศึกษากระบวนการเรียนการสอน Hal leonard student piano library ในระดับชั้นพื้นฐาน: กรณีศึกษาโรงเรียนดนตรีมีฟ้า.** วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาดนตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วินิจ เกตุขำ. (2522). **กระบวนการกลุ่ม (ศึกษา 325).** กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ศิริพร โสภาคดิษฐพงษ์. (2552). **การสอนดนตรีระดับปฐมวัยในโรงเรียนอนุบาลเอกชน กรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาดนตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สำราญ คชฤทธิ์. (2560). **กระบวนการการจัดการวงโยธวาทิตของโรงเรียนสตรีวัดระฆัง กรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาดนตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุพจน์ แก้ววิลัย. (2560). **การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อเสริมทักษะการเป่าขลุ่ยเพียงออเบื้องต้นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดบัวโรย สพป.สป.2.** วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาดนตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

- สุภางค์ จันทวานิช. (2552). **การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2559). **จิตวิทยาการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัญชญา สุตมาตร. (2546). **การศึกษาหลักสูตรและกระบวนการศึกษาดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัยของสถาบันจินตการดนตรี สถาบันดนตรีมีฟ้า และสถาบันดนตรีเคพีเอ็น**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตร มหาบัณฑิต สาขา ดนตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- Buono, J. (2018). **Melodica top 10**. Retrieved September 23, 2018, from <https://www.melodicamen.com/blog/melodica-top-10>
- Campbell, P. S. (2002). **Music in childhood: From preschool through the elementary grades**. California : Schirmer/Thomson Learning.
- Colwell, R. (2011). **MENC handbook of research on music learning**. New York: Oxford University Press.
- Jensen, E. (2000). **Music with the brain in mind**. California: Corwin Press.